

Zadeva C-785/19

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

23. oktober 2019

Predložitveno sodišče:

Landgericht Saarbrücken (Nemčija)

Datum predložitvene odločbe:

21. oktober 2019

Tožeča stranka in pritožnica:

Koch Media GmbH

Tožena stranka in nasprotna stranka v postopku s pritožbo:

HC

Predmet postopka v glavni stvari

Povračilo odvetniških stroškov za opomin zaradi izmenjave datotek (filesharing); omejitev povračljivega zneska

Predmet in pravna podlaga predloga

Razlaga prava Unije, člen 267 PDEU, zaradi združljivosti omejitve povračljivega zneska stroškov opomina s to zakonodajo Unije:

Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2004/48/ES z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 2, str. 32) (v nadaljevanju: Direktiva 2004/48 ali Direktiva o uveljavljanju);

Direktivo 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 230) (v nadaljevanju: Direktiva 2001/29 ali Direktiva o avtorski pravici);

Direktivo 2009/24/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o pravnem varstvu računalniških programov (UL 2009, L 111, str. 16) (v nadaljevanju: Direktiva 2009/24 ali Direktiva o računalniških programih).

Vprašanja za predhodno odločanje

1. (a) Ali je treba člen 14 Direktive o uveljavljanju razlagati tako, da so z njim kot „pravni stroški“ ali kot „drugi izdatki“ zajeti potrebni odvetniški stroški, ki imetniku pravic intelektualne lastnine v smislu člena 2 Direktive o uveljavljanju nastanejo zato, ker izvensodno, z opominom, uveljavlja opustitveni zahtevek zoper kršitelja teh pravic?

(b) Če je odgovor na prvo vprašanje, točka (a), nikalen: ali je treba člen 13 Direktive o uveljavljanju razlagati tako, da so z njim kot odškodnine zajeti odvetniški stroški iz prvega vprašanja, točka (a)?

2. (a) Ali je treba pravo Unije, zlasti ob upoštevanju

- členov 3, 13 in 14 Direktive o uveljavljanju,
- člena 8 Direktive o avtorski pravici in
- člena 7 Direktive o računalniških programih,

razlagati tako, da ima imetnik pravic intelektualne lastnine v smislu člena 2 Direktive o uveljavljanju načeloma pravico do povračila odvetniških stroškov iz prvega vprašanja, točka (a), v celoti, vsekakor pa do povračila njihovega ustreznega in bistvenega dela, tudi če

- je kršitev pravic, ki je predmet pregona, storila fizična oseba zunaj svoje poklicne ali gospodarske dejavnosti, in
- nacionalna ureditev za ta primer določa, da se taki odvetniški stroški praviloma lahko povrnejo samo glede na zmanjšano vrednost spora?

(b) Če je odgovor na drugo vprašanje, točka (a), pritrdilen: ali je treba pravo Unije, navedeno v drugem vprašanju, točka (a), razlagati tako, da je odstopanje od načela iz drugega vprašanja, točka (a), v skladu s katerim je treba imetniku pravic odvetniške stroške iz prvega vprašanja, točka (a), povrniti v celoti ali vsekakor v ustreznem in bistvenem delu,

ob upoštevanju drugih dejavnikov (kot so na primer aktualnost dela, trajanje objave in to, da je kršitev storila fizična oseba zunaj svoje gospodarske ali poklicne dejavnosti)

mogoče,

tudi če gre pri kršitvi pravic intelektualne lastnine v smislu člena 2 Direktive o uveljavljanju za izmenjavo datotek (filesharing), torej za dajanje dela na voljo javnosti s tem, da se njegov brezplačni prenos ponuja vsem udeležencem prosto dostopne menjalne borze brez upravljanja digitalnih pravic?

Navedene določbe prava Unije

Členi 2, 3, 10, 13, 14 ter uvodne izjave 14, 17 in 26 Direktive 2004/48

Člen 8 Direktive 2001/29

Člena 1 in 7 Direktive 2009/24

Navedene nacionalne določbe

Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte (Urheberrechtsgesetz) (zakon o avtorski in sorodnih pravicah, v nadaljevanju: UrhG).

Gesetz über die Vergütung der Rechtsanwältinnen und Rechtsanwälte (Rechtsanwaltsvergütungsgesetz) (zakon o odvetniških stroških, v nadaljevanju: RVG).

Zivilprozessordnung (zakon o pravnem postopku, v nadaljevanju: ZPO).

Dejansko stanje in postopek

- 1 Tožeča stranka in pritožnica (v nadaljevanju: tožeča stranka) opravlja dejavnost razširjanja računalniških iger. Tožena stranka in nasprotna stranka v postopku s pritožbo (v nadaljevanju: tožena stranka) je fizična oseba, ki ne opravlja poklicne ali gospodarske dejavnosti.
- 2 Tožeča stranka je – na ozemlju Nemčije – imetnica izključnih sorodnih pravic za dajanje profesionalno razvite računalniške igre na voljo javnosti.
- 3 Tožena stranka je decembra 2013 in januarja 2014 preko svojega internetnega priključka na neki platformi za izmenjavo datotek (filesharing) razširjala to računalniško igro in drugim javno ponujala njen prenos. S to izmenjavo datotek (filesharing) je kršila pravice tožeče stranke.
- 4 Tožeča stranka je za uveljavljanje svojih pravic pooblastila odvetniško pisarno, ki je v njenem imenu toženi stranki poslala opomin. V njem je toženo stranko med drugim pozvala, naj se z izjavo o opustitvi pod grožnjo kazni zaveže, da ne bo več dajala računalniške igre na voljo javnosti. Poleg tega je od nje zahtevala odškodnino.

- 5 Tožeči stranki so s pooblastilom odvetnikov nastali stroški v višini 745,40 EUR, ki so sestavljeni iz: 1,3 enote stroškov izvensodnega zastopanja pri vrednosti obravnavanega predmeta 10.000 EUR, to je 725,40 EUR, in izdatkov v višini 20 EUR.
- 6 V poznejšem sodnem postopku, v katerem se je terjal ta znesek, je predmet spora v bistvu samo še višina odvetniških stroškov, ki jih je treba povrniti.
- 7 Na prvi stopnji je Amtsgericht Saarbrücken (okrajno sodišče v Saarbrücknu, Nemčija) s sodbo z dne 12. marca 2019 toženi stranki naložilo plačilo 124 EUR z obrestmi, v preostalem pa tožbo zavrnilo. Znesek 124 EUR je sestavljen iz: 1,3 enote stroškov zunajsodnega zastopanja pri vrednosti obravnavanega predmeta 1000 EUR, to je 104 EUR, in izdatkov v višini 20 EUR.
- 8 Amtsgericht Saarbrücken (okrajno sodišče v Saarbrücknu) se je v obrazložitev sklicevalo na člen 97(a)(3), prvi stavek, UrhG (zakon o avtorski in sorodnih pravicah), v skladu s katerim je razen v primeru nepravilnosti vrednost obravnavanega predmeta, za katero se lahko povrnejo stroški, v nekaterih primerih omejena na 1000 EUR.
- 9 Tožeča stranka s pritožbo pred predložitvenim sodiščem vztraja pri svojem zahtevku za povračilo odvetniških stroškov v celoti.

Obrazložitev predloga

- 10 Rešitev spora je odvisna od odločitve Sodišča o razlagi Pogodb.
- 11 Ozadje pravnih vprašanj, ki so predmet tega postopka, je predstavljeno v nadaljevanju. V skladu s členom 97a v povezavi s členom 97(1) UrhG ima oškodovani imetnik pravic v razmerju do kršitelja poleg drugih pravic, kot je odškodnina, tudi opustitveni zahtevek.
- 12 Praviloma imetniki pravic, kot tudi v tem primeru, najprej uveljavljajo opustitvene zahtevke. Za to odplačno pooblastijo odvetnika. Ta v skladu s členom 97a(1) UrhG izreče opomin. Namen tega opomina je, da kršitelj poda tako imenovano izjavo o opustitvi pod grožnjo kazni. S tako izjavo se odpravi ponovitvena nevarnost, opustitveni zahtevek pa postane brezpredmeten. Uveljavljanje zahtevka pred sodiščem v tem primeru ni več potrebno in ni več možno. Funkcija opomina je torej, da prepreči začetek postopka.
- 13 Če imetnik pravic brez predhodnega opomina vloži opustitveno tožbo, mu lahko sodišče naloži plačilo stroškov postopka, če tožena stranka v skladu s členom 93 ZPO (zakon o pravnem postopku) takoj prizna zahtevek. To pomeni, da ima opomin za tožečo stranko tudi zaščitno funkcijo.
- 14 V skladu s členom 97a(3) UrhG lahko imetnik pravic, katerega avtorske pravice so bile kršene, od kršitelja načeloma dobi povrnjene „potrebne stroške“.

- 15 Pojem „potrebni stroški“ se nanaša na RVG (zakon o odvetniških stroških): povračljivost odvetniških stroškov je v nemškem pravu praviloma urejena z RVG in odvetniško tarifo, določeno v njem. Sodišča stroškov, višjih od tistih, določenih v RVG praviloma ne priznajo kot povračljivih.
- 16 V skladu z RVG je cena odvetniških storitev, ki jo lahko odvetnik zahteva od svoje stranke, odvisna od vrednosti obravnavanega predmeta. Višja ko je vrednost obravnavanega predmeta, višja je cena odvetniških storitev.
- 17 V skladu s sodno prakso najvišjih sodišč znaša vrednost obravnavanega predmeta za opustitveni zahtevek imetnika pravic na aktualnih filmih, glasbi ali DVD-jih vsaj 10.000 EUR.
- 18 Vendar je vrednost obravnavanega predmeta, za katero se lahko povrnejo stroški, na podlagi člena 97a(3), četrti stavek, UrhG praviloma omejena na 1000 EUR, če (1.) je naslovnik opomina fizična oseba, ki zaščitene del oziroma predmetov, ki so predmet zaščite, ne uporablja za svojo gospodarsko ali samostojno poklicno dejavnost, in (2.) naslovnik opomina zaradi zahtevka pošiljatelja opomina ni že zavezan k opustitvi s pogodbo, na podlagi pravnomočne sodne odločbe aličasne odredbe.
- 19 Ta omejitev vrednosti spora velja samo v razmerju med imetnikom pravic in kršiteljem. Odvetnik imetnika pravic slednjemu zaračuna storitve na podlagi višje, dejanske vrednosti obravnavanega predmeta.
- 20 Zaradi tega lahko pride do velikih razlik. V primeru, kot je obravnavani, lahko to na primer privede do tega, da mora imetnik pravic svojim odvetnikom plačati odvetniške stroške v višini 745 EUR in morebitni DDV, od kršitelja pa dobi povrnjenih samo 124 EUR in morebitni DDV. Zaradi tega mora imetnik pravic sam nositi veliko razliko v višini 631 EUR.
- 21 Člen 97(a)(3), četrti stavek, UrhG vsebuje odstopanje, v skladu s katerim se lahko uporaba omejitve v posameznem primeru opusti, če bi bila vrednost spora 1000 EUR glede na okoliščine „nepravična“.
- 22 Zdi se, da je to odstopanje ob upoštevanju direktiv 2004/48, 2001/29 in 2009/24 problematično. Vprašanje, kako pravo Unije vpliva na razlago te določbe, je osrednje vprašanje tega predloga za sprejetje predhodne odločbe.
- 23 Sodišče opozarja, da se vprašanja, postavljena v tem predlogu, postavljajo v številnih postopkih, ki potekajo pred njim. Poleg tega je v nemški sodni praksi veliko odločb z različnimi izidi. Zato je interes za razjasnitev, ki naj jo opravi Sodišče, izjemen.

Prvo vprašanje za predhodno odločanje

- 24 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem za predhodno odločanje sprašuje, ali odvetniški stroški za opomin spadajo pod pravne stroške in druge izdatke na

podlagi člena 14 Direktive 2004/48, pod odškodnine na podlagi njenega člena 13 ali sploh ne spadajo na področje uporabe te direktive.

- 25 Sodišče je v sodbi z dne 28. julija 2016, *United Video Properties* (C-57/15, EU:C:2016:611), člen 14 Direktive 2004/48 razložilo med drugim v zvezi s sistemom pavšalnih tarif.
- 26 Direktive 2004/48 ni razložilo glede tega, ali izvensodni odvetniški stroški, ki nastanejo zaradi uveljavljanja opustitvenega zahtevka, spadajo na področje uporabe člena 13 Direktive 2004/48, člena 14 Direktive 2004/48 ali ne spadajo na področje uporabe teh dveh določb.
- 27 Predložitveno sodišče meni, da gre pri stroških opomina v predsodnem postopku morda za druge izdatke stranke, ki dobi pravdo, v smislu člena 14 Direktive 2004/48.
- 28 Meni, da bi lahko ti stroški kot odškodnina morda spadali tudi na področje uporabe člena 13 Direktive 2004/48. Potrebni stroški za uveljavljanje opustitvenega zahtevka se namreč kažejo tudi kot vzročna škoda, ki je posledica kršitve pravic.
- 29 V skladu z drugimi stališči v sodni praksi ni mogoče uporabiti niti člena 13 niti člena 14 Direktive 2004/48, kar se utemeljuje s tem, da stroški uveljavljanja opustitvenega zahtevka v predsodnem postopku niso neposredno in dovolj tesno povezani s sodnim postopkom.

Drugo vprašanje za predhodno odločanje

- 30 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem za predhodno odločanje sprašuje, katere določbe prava Unije veljajo za omejitev vrednosti spora in določbo o odstopanju od nje. Zlasti sprašuje, ali je treba upoštevne direktive razlagati tako, da je treba tudi pri kršitvah pravic, ki jih storijo fizične osebe, načeloma v celoti povrniti stroške opomina. Poleg tega prosi za pojasnilo, ali obstajajo dejavniki in, če obstajajo, kateri so ti dejavniki, zaradi katerih je mogoče, da se stroški ne povrnejo v celoti.
- 31 Sodišče Evropske unije je o tem vprašanju, in sicer v kolikšni meri je povračilo zgolj manjšega dela stroškov opomina združljivo s pravom Unije, zlasti s členom 3(1), drugi stavek, Direktive 2004/48, prav tako zavzelo stališče v sodbi *United Video Properties* (C-57/15). Sodišče je med drugim presodilo, da je lahko zakonodaja, ki predvideva izključitev povračila prekomernih stroškov, pod določenimi pogoji upravičena.
- 32 Vendar je za presojo obravnavanega primera odločilno, ali načela, oblikovana v tej sodbi, veljajo tudi, če je nasprotna stranka, proti kateri se uveljavlja zahtevak, fizična oseba, ki ne ravna v okviru gospodarske ali poklicne dejavnosti.

- 33 Nemški zakonodajalec je z določbo člena 97(a)(3), četrti stavek, UrhG obrnil razmerje pravilo-izjema člena 14 Direktive 2004/48. Zato je v skladu z besedilom nemške zakonodaje, če je nasprotna stranka, proti kateri se uveljavlja zahtevek, fizična oseba, povračilo stroškov v celoti mogoče samo, če bi bil izid sicer nepravičen.
- 34 Eno od stališč je, da je treba člen 97(a)(3), četrti stavek, UrhG v skladu z Direktivo razlagati tako, da v nasprotju s svojim besedilom, ki se nanaša na razmerje pravilo-izjema, pomeni, da se omejitev vrednosti spora praviloma ne uporabi. Nasprotno stališče pa je, da je to, da je nasprotna stranka, proti kateri se uveljavlja zahtevek, fizična oseba, ki ne opravlja gospodarske in poklicne dejavnosti, razlog za to, da je treba vrednost spora praviloma omejiti.

DELOVNI DOKUMENT